

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาคูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 320 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 175 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. 2543 : 75)

ช่วงที่ 2

ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์ไปสร้างรูปแบบการพัฒนาคูตามมาตรฐานการศึกษา ด้วยกระบวนการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน และนำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาคู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาปัญหาการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น เพศ อายุ ตำแหน่ง และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในมาตรฐานที่ 22 และมาตรฐานที่ 24 เป็นแบบสอบถามโดยใช้มาตราส่วนแบบประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ช่วงที่ 2

เครื่องมือ คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 1

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในฝันด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาเป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 175 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาจำแนกความถี่ด้วยค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในมาตรฐานที่ 22 และมาตรฐานที่ 24 เป็นแบบสอบถามโดยใช้มาตราส่วนแบบประมาณค่า จำนวน 28 ข้อ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ช่วงที่ 2

นำประเด็นที่มีปัญหามากที่สุดอันดับแรกแต่ละด้านของมาตรฐานที่ 22 และมาตรฐานที่ 24 เสนอผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีสนทนากลุ่มเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยมีผลสรุป ดังนี้

ช่วงที่ 1 ปัญหาการพัฒนาครู

ปัญหาการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาใน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ความคิดเห็น โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในอันดับปานกลาง พบว่าในการพัฒนาครูตามมาตรฐานดังกล่าว ปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดสังเคราะห์

มาตรฐานที่ 24 ครูที่มีคุณวุฒิ / ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ พบว่า ความเห็น โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในอันดับปานกลาง พบว่าในการพัฒนาครูตามมาตรฐานดังกล่าว ปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาสถานศึกษาขาดแคลนจำนวนครูตามเกณฑ์ภาระงานสอน

ช่วงที่ 2 รูปแบบในการพัฒนา

ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาใน โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ได้รูปแบบการพัฒนาครูมี ดังนี้

1. ดำเนินการออกแบบสำรวจ สร้างเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยเลือกแบบสอบถามข้อที่มีปัญหามากที่สุดในการวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
3. จัดประชุมทำแผนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบและกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจน
4. มีการออกนิเทศ กำกับ ติดตาม และจัดทำแบบตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน
5. สรุปผล จัดทำรายงานเพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปรายผลแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหา

มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้พบปัญหาดังนี้

ปัญหาการจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดสังเคราะห์ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าปัญหาในด้านนี้เป็นปัญหาการจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงต้องช่วยกันกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาจนเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ บางเลี้ยง (2535) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นของหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานในลักษณะของการถ่ายทอดความรู้จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ลงไปตามลำดับจนถึงโรงเรียนกลุ่มประสบการณ์ที่ปรับให้สอดคล้องกับท้องถิ่นส่วนใหญ่ ได้แก่ กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งเป็นการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ ทักษะในการพัฒนาหลักสูตรของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนะ บัวสนธิ์ (2535) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้กระบวนการวิจัย และพัฒนาประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนี้ การวิจัยศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ดำเนินการในลักษณะวิจัยเชิงคุณภาพ การพัฒนาสร้างหลักสูตรจัดการเรียนการสอน ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ได้มีการนำข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชนมาเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงร่างหลักสูตร มีการตรวจสอบโครงร่าง โดยผู้เชี่ยวชาญภายนอกและผู้รู้ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมจิตต์ สิทธิราช และคนอื่น ๆ (2542 : 7-8) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษานั้นจะต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ทั้งปวง และยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมี

ความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาต้องช่วยกันกระตุ้น เอื้ออำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาจนเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และร่วมกันพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ และจากการนำผลการประเมินผลตามสภาพจริงไปใช้ ครูผู้สอนควรใช้ข้อมูลจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข และวางแผนจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดว่า การจัดการเรียนการสอนต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด รวมถึงจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

สรุปได้ว่า ในมาตรฐานที่ 22 ปัญหาที่พบทั้งหมดคือ การกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีการบูรณาการเชื่อมโยงสาระความรู้ ทักษะด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมือการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่าง ได้สัดส่วนสมดุลกัน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

มาตรฐานที่ 24 ครูมีวุฒิ ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอได้พบปัญหาดังนี้

ปัญหาสถานศึกษาขาดแคลนจำนวนครูตามเกณฑ์ภาระงานสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาในด้านมาตรฐานอัตรากำลังบุคลากรในสถานศึกษา โดยทั่วไป การกำหนดอัตรากำลังต้องคำนึงถึงภารกิจของสถานศึกษา การจัด โครงสร้างระบบบริหาร การจัดกลุ่มงานที่เป็นงานหลักและงานอื่น ๆ ที่กำหนดให้มีในสถานศึกษา เมื่ออัตรากำลังในระบบโครงสร้างไม่เพียงพอ ครูประจำการที่มีอยู่จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มนตรี จุฬาวัฒนทล (2543 : 205-207) ที่กล่าวไว้ว่า เป้าหมายการพัฒนาครูต้องเพิ่มพูนขีดความสามารถในการเป็นครูที่มีคุณภาพภายใต้บริบทต่าง ๆ ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ครูทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้จักใช้เวลาว่างและหาเวลาค้นคว้าหาความรู้ที่จะช่วยแก้ปัญหา หรือปรับปรุงการสอนของตนเองอยู่ตลอดเวลา ใช้แหล่งความรู้ในห้องสมุดชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแสวงหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต ซึ่งรัฐจัดหาเทคโนโลยีทางการศึกษามาที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้เกื้อหนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของครูและผู้เรียน เช่น การพัฒนาครูโดยระบบการฝึกอบรมทางไกล การจัดทำสื่อและอุปกรณ์ หรือเครื่องมือทดสอบที่ครูสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัย เป็นต้น ในการพัฒนาตนเองครูอาจจะพัฒนาตนเองโดยดำฟัง หรือจัดกลุ่มพัฒนาขึ้นระหว่างครูผู้สอนในหมวดวิชาเดียวกันหรือ

จัดกลุ่มพัฒนาร่วมกับครูในโรงเรียนในเขตพื้นที่เดียวกันก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชสเตอร์ (Chester อ้างถึงใน โสภณ สารธรรม, 2533) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารวิชาการโดยสอบถามผู้บริหารการศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารวิชาการมีสมรรถภาพสูง เนื่องมาจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม การสาธิตวิธีสอนเพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบต่าง ๆ จัดอภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอน จัดโครงการให้ครูได้สับเปลี่ยนกันเยี่ยมชั้นเรียน และสังเกตการณ์สอนจัดวิทยากรมาบรรยายในการประชุมปฏิบัติการ และการประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน การประเมินผล และการติดตามผลการประชุมปฏิบัติการสอน การจัดปฐมนิเทศครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อก่อโดยไม่ให้เสียกำลังใจ ให้ครูมีเวลาสำหรับสอนมากขึ้น ให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์การสอน จัดให้มีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน ประชุมครูเพื่อประเมินผลการเยี่ยมห้องเรียน และจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะและค่าที่พักให้แก่ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องการพัฒนานุเคราะห์ของ พันธ์ หันนาคินทร์ (2542 : 80) ได้กล่าวถึงการพัฒนานุเคราะห์ว่า มีคำที่ใช้อยู่สองคำในกระบวนการพัฒนา คือ การฝึกฝน (Training) กับการให้การศึกษา (Education) ความหมายแรกนั้นมักมีความหมายไปในเชิงเพิ่มความถนัด ทักษะ และความสามารถเฉพาะอย่างในการทำงาน ส่วนคำว่าให้การศึกษานั้นมักมุ่งถึงถึงความพยายามที่จะเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ โน้ตสนักรวมทั้งทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานตนเองอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรัฐกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ นุเคราะห์ และทรัพยากรให้จังหวัดและสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทให้การสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า ในมาตรฐานที่ 24 ปัญหาที่พบทั้งหมด คือ จำนวนครูกับภาระงานสอน จำนวนครูขาดแคลน ปัจจุบันภาระงานสอนและงานอื่น ๆ ภายในโรงเรียนมีมากขึ้น ทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ด้านการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ ผลกระทบจะตกอยู่กับนักเรียน โดยตรง ดังนั้นในการแก้ปัญหา ครูควรนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน และรู้จักวิธีสอนแบบบูรณาการ ทางด้านผู้บริหารก็ควรให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่พร้อมทั้งหาวิธีการแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

ช่วงที่ 2 รูปแบบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามมาตรฐานที่ 22 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้นำมาประมวลเป็นรูปแบบการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด ตามมาตรฐานการศึกษาทั้งสี่ด้าน ได้แก่ ครูต้องมีความขยันอดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง สถานศึกษาต้องมีปรัชญา แผนพัฒนา / ธรรมนูญ สถานศึกษา แผนการดำเนินงานของสถานศึกษาและตัวชี้วัดความสำเร็จ และสถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน มีแนวทางในการพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ คือ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริชาติ วงษ์ใหญ่ (2543) ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามวงจร PDCA และโรงเรียนต้องการรับการสนับสนุนทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบหรือประเมิน และการลงมือแก้ไขปรับปรุงจากหน่วยงานต้นสังกัดทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและแนวการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามวงจร PDCA และงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับ ทเชนเนน-มอร์เรน และคณะ (2000) ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานเพื่อพัฒนาโรงเรียน โดยใช้การรวมพลัง เริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาในการดำเนินงาน และการปรับปรุง การดำเนินงานจะส่งผลให้ โรงเรียนพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยสมบูรณ์ ในส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการจะต้องมีกระบวนการตามแนวคิดของหลักบริหาร โดยจะต้องมีกระบวนการวางแผน (Plan) ทำตามแผน (Do) ตรวจสอบประเมินผล (Check) และพัฒนาปรับปรุง (Act) อยู่เสมอ เป็นกระบวนการครบวงจรและร่วมกันทำงานเป็นทีม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามมาตรฐานที่ 24 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเสนอว่าในปัจจุบันภาระหน้าที่ของครูมีจำนวนมาก นอกจากจะทำหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักแล้วครูยังมีภาระหน้าที่งานอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน เช่น งานธุรการ งานเอกสาร งานสารบัญ งานห้องสมุด จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่ และขณะเดียวกันสถานศึกษายังขาดแคลนจำนวนครูตามเกณฑ์ภาระงานสอน ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย ศรีเล็ก (2542) ผลการวิจัยพบว่า การขาดแคลนบุคลากรเป็นปัญหาและอุปสรรคในการประกัน

คุณภาพการศึกษา เนื่องจากบุคลากร ไม่มีเวลา ไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์และคณะ (2539) ผลการวิจัยพบว่า การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การคัดเลือกบุคลากรเข้าไปเป็นครู – อาจารย์ จะส่งผลต่อการควบคุมมาตรฐานในการจัดการศึกษาด้วย นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2539) ผลการวิจัยพบว่า จำนวนวุฒิและภาระหน้าที่ของครูมีส่วนสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการค้นพบปัญหาการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 2 มาตรฐาน ตลอดจนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน นำมาประมวลสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีข้ออภิปราย ดังนี้

การพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพศึกษามี 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนพัฒนาครู โดยจัดทำแผนพัฒนาครูให้สอดคล้องกับปัญหาในมาตรฐานที่ 22 และมาตรฐานที่ 24
2. การปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาครู โดยจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งผู้รับผิดชอบพร้อมกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจน
3. การตรวจสอบ/ประเมินผล โดยกำหนดเกณฑ์/มาตรฐานการประเมินจัดทำแบบประเมิน
4. การปรับปรุง/แก้ไข/ติดตามการพัฒนาครู โดยมีการประเมินผลตามแผนที่วางไว้ เพื่อที่จะต้องแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานและพัฒนาต่อไป มีการติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อสำรวจและวิเคราะห์ว่าปัญหาการพัฒนาครูนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารูปแบบการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและสถานศึกษา

- 1.1 สำนักงานเขตพื้นที่ควรให้ความสำคัญกับการจัดอัตรากำลังผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ขาดแคลนตามความจำเป็นหรือเร่งด่วนของปัญหา โดยการเกลี่ยอัตรากำลัง
- 1.2 ผู้บริหารควรนำเอากระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการมาใช้ในการแก้ปัญหาเป็นการบูรณาการภายในวิชา บูรณาการเชื่อมโยงกลุ่มประสบการณ์ บูรณาการเชื่อมโยงกลุ่มสาระการเรียนรู้ และนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
- 1.3 ควรพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และสร้างเครือข่ายครูเพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ครั้งนี้ ควรมีการวิจัยเพื่อหารูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีลักษณะอันพึงประสงค์ ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านผู้บริหารต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Nakhon Sawan Rajabhat University

